ספר המדות — חדושין דאוריתא

א. לְפִי הַחִדּוּשׁ שֶׁאָדָם מְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, כֵּן נִמְשָׁךְ לוֹ הֶאָרָה מִקְדֻשַּׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל.

ב. עַל־יְדֵי אַסְמַכְתּוֹת נִשְׁפָּע פַּרְנָסָה גְּדוֹלָה לָעוֹלָם. וְזֶה כִּי יֵשׁ כַּמָּה דְּבָרִים, שֶׁלֹּא מָצִינוּ לוֹ מְקֹרָא מִן הַתּוֹרָה, וְטָרְחוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, לִמְצֹא לָהֶם אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא.

ג. עַל־יְדֵי חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא נִתְגַּלֶּה הַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר לִבְנֵי־אָדָם.

ד. כְּשֶׁאָחָד מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נִתְפָּס בִּתְפִיסָה, עַל־יְדֵי זֶה לְפִי בְּחִינָתוֹ נִסְתְּמוּ מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה מֵחַכְמֵי הַדּוֹר, וּלְהֵפֶךְ כְּשֶׁיּוֹצֵא מֵהַתְּפִיסָה.

ה. עַל־יְדֵי חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא נִתּוֹסֵף גֵּרִים.

ו. כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהַשִּׂיג אֱיזֶהוּ הַשָּׂגָה בַּתּוֹרָה, אֲזַי נִתְעוֹרֵר עָלָיו קִטְרוּג גָּדוֹל, וְאָז הוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה וְצָרִיךְ לְהִתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּקִלְסְתֵּר פָּנִים שֶׁל אַבְרָהָם וְאָז נִצּוֹל מֵהַקִּטְרוּג.

ז. מְחַדְּשֵׁי אוֹרַיְתָא צְרִיכִים לִלְמֹד קֹדֶם הַחִדּוּשׁ פּוֹסְקִים וְגַם אַחַר־כָּךְ. וְהַלִּמּוּד פּוֹסְקִים הוּא הַשְׁמִירָה שֶׁל הַחִדּוּשִׁין, שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהֶן זָר. גַּם כְּשֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן כְּמוֹ בְּחִדּוּשִׁין.

ח. הַחִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא וְהַצְּדָקָה, כָּל אֶחָד מְעוֹרֵר אֶת חֲבֵרוֹ.

ט. לְפִי הַחִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא כֵּן נִתְחַדֵּשׁ חִדּוּשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

י. לָאו כָּל הַחִדּוּשִׁין שֶׁאָדָם מְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה מָתָר לוֹ לִכְתֹּב, כִּי יֵשׁ שֶׁלֹּא נִתָּן לִכְתֹּב אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּתְנוּ לִדְרֹשׁ. וּמִי שֶׁיּוֹדֵעַ אֱיזֶהוּ לִכְתֹּב וְאֱיזֶהוּ לֹא, הוּא יוֹדֵעַ וּמַכִּיר יְהוּדִי אֶחָד בֵּין אֶלֶף [אֲלָפִים] מִן הָאֻמּוֹת.

יא. צָרִיךְ אָדָם לִשְׁמֹר מִלּוֹמַר דִּבְרֵי תוֹרָה בְּעֵת וּבְמָקוֹם שֶׁאֵינָם נִשְׁמָעִים, וַאֲפִלּוּ בְּעֵת וּבְמָקוֹם שֶׁנִּשְׁמָעִים, צָרִיךְ לִשְׁקֹל אוֹתָם כַּמָּה יאמַר, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּבְחִינַת "כָּל רוּחוֹ יוֹצִיא כְּסִיל". כִּי עַל־יְדֵי זֶה מֵבִיא חוֹלַאַת שֶׁקּוֹרִין "גֶּישְׁוווילִיכְץ", כִּי הַחוֹלַאַת הַזֹּאת בָּא עַל־יְדֵי הִתְגַּבְּרוּת הַמַּיִם שֶׁבְּדָם, וְזֶה "לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מִשְׁקָל וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה".

יב. עַל־יְדֵי חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא זוֹכֶה לְטַלִּית נָאָה.

יג. הַצַּדִּיק מִתְיַגֵּעַ אֶל אֱיזֶהוּ חֵפֶץ אוֹ עַל אֱיזֶהוּ דָּבָר תּוֹרָה לְהַשִּׂיגָהּ, וְאַחַר־כָּךְ בָּא זֶה הַדָּבָר לְאָדָם פָּחוּת בְּלִי יְגִיעָה וְעָמָל, וְכָל זֶה כִּי כְּבָר הַפֶּתַח פָּתוּחַ.

יד. כְּשֶׁאֱיזֶהוּ רָשָׁע נִתְגַּדֵּל, אֲזַי קָשֶׁה לְחַדֵּשׁ אֱיזֶהוּ סְבָרָא בַּפּוֹסְקִים. גַּם דִּבְרֵי הַדַּיָּנִים אֵינָם נִשְׁמָעִים בְּאָזְנֵי הַבַּעֲלֵי־דִינִים.

טו. כְּשֶׁמְּגַלֶּה אֱיזֶהוּ טַעַם מִטַּעֲמֵי הַתּוֹרָה, עַל־יְדֵי זֶה רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ.

טז. קְטַנִּי אֲמָנָה – קָשֶׁה לָהֶם לְהַשִּׂיג חִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְתָא.